

M/S

erlingske

Julien de Smedt

PLOT-arkitekten, der gik solo

**»LynStang«
og de andre**

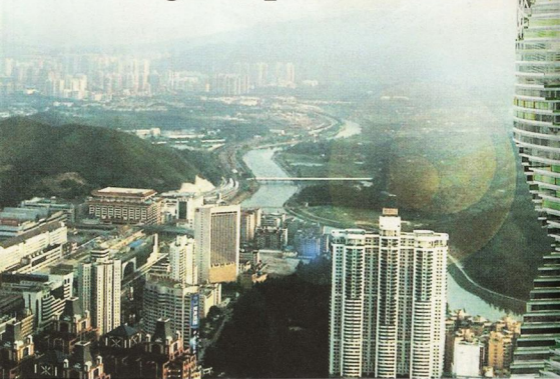
Premier Is fylder 80

Iksevand

s
teste

Det belgiske plot

Det højeste af de tre tårne i JDS' s Shenzhen-projekt er planlagt til at rejse sig 1.111 meter i vejret med ilendørs parker og gigantiske shoppingcentre. I alt fire millioner kvadratmeter.

Julien de Smedt blev kendt som halvdelen af makkerparret bag succes-tegnestuen PLOT, og sammen med sin makker pustede han nyt liv i den danske arkitektstand. I dag er den unge belgier gået solo med tegnestuen, JDS, hvor drømmen er at lave arkitektur, der ikke bare skal se godt ud, men også rykke ved mennesker.

kom tilbage fra São Paulo forleden. Efter 18 timer i et rutefly fra Lufthansa landede han i Kastrup, tids nok til at nå hjem og få et par timers søvn, inden det gik løs igen dagen efter møder. Det er efterhånden adskillige år siden, at Julien de Smedt opholdt sig i Danmark i længere end en måned ad gangen, og nu tager han til nye lande, nye verdensdele, nye opgaver. Han rejser til Brasilien og de destinationer Japan, USA og til sidst Vietnam. Han tegner restauranter, JDS, for tiden arbejder på at tegne omridset af en restaurantkæde, der efter planen skal åbne ti forskellige steder i de kommende år, og efter et kort ophold i København rejser han videre til Berlin, Athen og retur til São Paulo. Han er den færreste arkitekt, der kan matche Julien de Smedts rejseplan, og belgierens arbejdskalender kan få selv den mest hæreningsmand til at gispe efter vejret. Sidste år alene bød på seks rejser, og som tingene ser ud i øjeblikket, er der ikke noget,

der tyder på, at tallet bliver mindre i år. Tværtimod. Men Julien de Smedt er ikke uvant med knoklearbejde og opslidende udlandsrejser. Trods sine kun 31 år har han allerede taget turen én gang, og han ved af erfaring, at det ikke er gratis at starte sin egen tegnestue.

»I virkeligheden er jeg glad for, at jeg ikke skal lave alle mine opgaver i Danmark. Det er udfordrende at arbejde i udlandet, og det gør en mindre sårbar. De seneste år har konjunkturerne herhjemme været fantastiske, men når tingene engang vender, er vi ikke nødt til pludselig at fyre halvdelen af tegnestuen. Derudover giver rejserne mig mulighed for at reflektere og arbejde med nye idéer. Når jeg er på kontoret i Danmark er der altid et eller andet projekt, der kræver min opmærksomhed,« siger Julien de Smedt.

HAN BLEV KENDT som den belgiske halvdel af tegnestuen PLOT, der i 2001 bragede ind på den danske arkitekturscene og slog dybe revner i de etablerede tegnstuers dominans. På rekordtid tog Julien

de Smedt og hans danske kollega, Bjarke Ingels, turen fra grå anonymitet til toppen af den danske arkitekturverden. Gang på gang blev den københavnske tegnestue hevet frem som lysende eksempel på dansk arkitekturens fremtid, og PLOT opnåede hurtigt status som sin generations mest innovative og toneangivende tegnestue.

Ilført cowboybukser med hængerøv og tjekkede gummisko stillede de to arkitekter sig op og talte om arkitektur. De ville lave boliger med mennesket i centrum og gøre verden til et bedre sted at være, sagde de. Det var højtravende udmeldinger på grænsen til storhedsvanviddet. Men alt sammen serveret med så stor overbevisning, at man ikke kunne lade være med at lytte på dem.

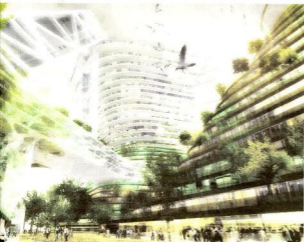
»Deres varemærke var en ungdommelig energi og dynamik. De var visionære og utraditionelle i deres tilgang til arkitekturen og brød med den almindelige vanetænkning herhjemme,« som den århusianske arkitekturprofessor Jan W. Hansen, der var med til at tildele PLOT en af tegnestuens tidlige førstepræmier, engang sagde i et interview.

Men træerne vokser som bekendt ikke ind i himlen, og i begyndelsen af 2006 kom meldingen om, at de to arkitekter havde besluttet sig for at lukke butikken og gå hver til sit. Tilbage stod en undrende offentlighed, men for hovedpersonerne var valget logisk:

»PLOT begyndte som en leg, men voksede hurtigt til stor business. Vi havde ikke i vores vildeste fantasi forestillet os, at vi ville komme så langt på så kort tid. Vi var to unge fyre, der skabte en tegnestue i et anfald af spontan opportunisme, men pludselig var vi en tegnestue med 60 ansatte, og opgaverne blev efterhånden så store, at vi vurderede, at tiden var inde til forandringer. Udviklingen var løbet fra den oprindelige konstruktion,« siger Julien de Smedt.

Var det en lykkelig skilsmisse?

»Det var en nødvendig skilsmisse,« konstaterer han med et svar af den slags, som afslører, at han ikke har tænkt sig at indvie offentligheden i den fulde version af bruddet. Det tætteste, vi kommer en udlægning af årsagerne til den overraskende beslutning, er en ufarlig eftertænkning til det foregående svar:

Shoppingcenteret i det bestilte projekt i den kinesiske by Shenzhen.

»En skilsmisse er vel aldrig lykkelig, men i det mindste var vi enige om at stoppe samarbejdet.«

Og så er der ikke så meget mere at sige om det brud. Julien de Smedt foretrækker at se fremad.

FREMAD ER DET OGSÅ gået for hans egen satsning, tegnestuen JDS.

Efter knap halvandet år er medarbejderstaben oppe på 40 mand, og for tiden venter den københavnske tegnestue på grønt lys fra det dansk-kinesiske konsortium, som har bedt JDS om at komme med et forslag til en række højhuse, der tilsammen tegner sig for fire millioner nye kvadratmeters beboelse til Kinas eksploderende middelklasse.

»Da PLOT stoppede, troede mange, at Bjarke og jeg gik fra hinanden, fordi vi ville i forskellig retning. At han ville bygge i stor skala og jeg i mindre skala. Men det er ikke tilfældet, og jeg har de samme ambitioner med min arkitektur, som jeg altid har haft. Jeg ønsker bare at være mere involveret i de enkelte projekter. I PLOT mistede vi følingen med mange af de ting, vi lavede. Vi spændte rundt og forsøgte at få overblik over alle de ting, vi sendte ud af huset, men ofte var sjælen ikke med,« forklarer Julien de Smedt.

Af samme grund overvejer han på længere sigt at skære medarbejderantallet ned til 25-30 for bedre at kunne overskue og have fingrene nede i de enkelte projekter. Ikke fordi han skal kontrollere alt, men fordi hans navn står på det en-

de størst og har dermed indlagt. Børster tegler, som de på udsagnet. Vi tegner de store, gamle arbejdspladser. En gang på gang blev den beboerbetjente bygning lavet fra, som tydeligt fremgår på disse arkitekters tegninger, og PLOT oplyste om, at bygningen blev konstrueret og bygget med hensigten om at bygge en stor bygning.

Derfor er det vigtigt med hensigten og tydelige punkter, således de to arkitekter og sig og så de arkitekter. De ville først bygge med hensigten i sig selv og gøre sig selv til et beboer sted at være, således det var bygningen arbejdsplads på grund af tydelige punkter. Hvis så var det samme sted så var det selvfølgelig, at man ikke kunne lade være med at bygge på dem.

Derfor er det vigtigt med hensigten og tydelige punkter, således de to arkitekter og sig og så de arkitekter. De ville først bygge med hensigten i sig selv og gøre sig selv til et beboer sted at være, således det var bygningen arbejdsplads på grund af tydelige punkter. Hvis så var det samme sted så var det selvfølgelig, at man ikke kunne lade være med at bygge på dem.

Men det er vigtigt med hensigten og tydelige punkter, således de to arkitekter og sig og så de arkitekter. De ville først bygge med hensigten i sig selv og gøre sig selv til et beboer sted at være, således det var bygningen arbejdsplads på grund af tydelige punkter. Hvis så var det samme sted så var det selvfølgelig, at man ikke kunne lade være med at bygge på dem.

»PLOT begynder som en bygning, som vil være hurtig til at bygge, og det er vigtigt med hensigten og tydelige punkter, således de to arkitekter og sig og så de arkitekter. De ville først bygge med hensigten i sig selv og gøre sig selv til et beboer sted at være, således det var bygningen arbejdsplads på grund af tydelige punkter. Hvis så var det samme sted så var det selvfølgelig, at man ikke kunne lade være med at bygge på dem.

»Derfor er det vigtigt med hensigten og tydelige punkter, således de to arkitekter og sig og så de arkitekter. De ville først bygge med hensigten i sig selv og gøre sig selv til et beboer sted at være, således det var bygningen arbejdsplads på grund af tydelige punkter. Hvis så var det samme sted så var det selvfølgelig, at man ikke kunne lade være med at bygge på dem.

derige produkt, og det skal selvfølgelig ikke være en og samme ting.

»Hvis man bygger højhuset stort og bredt nok, kan beboerne møde hinanden i indendørs parker, på indendørs fodboldbaner, ved grillsteder eller på legepladser. Det er ikke idealisme, det er realisme»

derige produkt, og det skal selvfølgelig ikke være en og samme ting.

»Hvis man bygger højhuset stort og bredt nok, kan beboerne møde hinanden i indendørs parker, på indendørs fodboldbaner, ved grillsteder eller på legepladser. Det er ikke idealisme, det er realisme»

derige produkt, og det skal selvfølgelig ikke være en og samme ting.

»Hvis man bygger højhuset stort og bredt nok, kan beboerne møde hinanden i indendørs parker, på indendørs fodboldbaner, ved grillsteder eller på legepladser. Det er ikke idealisme, det er realisme»

derige produkt, og det skal selvfølgelig ikke være en og samme ting.

»Hvis man bygger højhuset stort og bredt nok, kan beboerne møde hinanden i indendørs parker, på indendørs fodboldbaner, ved grillsteder eller på legepladser. Det er ikke idealisme, det er realisme»

Illustration af et moderne højhus med grøn facade og åbne planer.

derige produkt, og det skal selvfølgelig ikke være en og samme ting.

»Hvis man bygger højhuset stort og bredt nok, kan beboerne møde hinanden i indendørs parker, på indendørs fodboldbaner, ved grillsteder eller på legepladser. Det er ikke idealisme, det er realisme»

derige produkt, og det skal selvfølgelig ikke være en og samme ting.

»Hvis man bygger højhuset stort og bredt nok, kan beboerne møde hinanden i indendørs parker, på indendørs fodboldbaner, ved grillsteder eller på legepladser. Det er ikke idealisme, det er realisme»

delige produkt, og det skal modtagerne både kunne se og mærke:

»Jeg har ingen ambitioner om at blive en ny Norman Foster, der ikke aner, hvad halvdelen af hans tegnestue render rundt og laver,« siger Julien de Smedt.

Han sidder på en orangerfarvet kontorstol på 1. sal i en gammel bagbygning på Vesterbro. Tre etagers storbykre-

jævnlige afbrud af medarbejdere, der lige skal hente en papkasse eller høre Juliens mening om en ny idé.

Den uformelle tone og det urbane kontormiljø passer Julien de Smedt fortrinligt. Storbyen sidder i kroppen på den unge arkitekt, der voksede op i Bruxelles og tidligt lod sig fascinere af rummene mellem byens huse og pladser, som han udforskede fra sit skateboard:

»Hvis man bygger højhuset stort og bredt nok, kan beboerne møde hinanden i indendørs parker, på indendørs fodboldbaner, ved grillsteder eller på legepladser. Det er ikke idealisme, det er realisme«

ativitet med designergruppen NR2154 og tøjmærket SOULLAND som nærmeste naboer og tøjmageren Henrik Vibskov som underbo. Chefkontoret er et spejlbillede på indehaverens egen filosofi om, at funktion kommer før form. Et hvidmalet hjørne bagerst i et stort åbent lokale med plancher og modeller overalt. Halvt værksted, halvt mødelokale, og i de to timer, interviewet foregår, bliver vi

»Jeg har altid været tiltrukket af storbyen og det liv, som udspiller sig i mellem bygningerne. Når man skater i byen, får man et særligt blik for, hvordan den er organiseret, fordi man ikke bare bruger gaderne til at komme fra et sted til et andet. Man følger byens naturlige rytme og lader sig opsluge af dens landskab,« siger han.

»Da jeg var 16 år besluttede jeg mig for at blive arkitekt.

JDS's forslag til et lejlighedskompleks i Montreal i Canada. Bestilt af en privat entreprenør. Forslaget indeholder 710 lejligheder fordelt på 51 etager. I alt 71.000 kvadratmeter.

Det kom nærmest ud af det blå, men set i bakspejlet var valget naturligt. Når man skater, får man en særlig fornemmelse for og kærlighed til de materialer, som byen består af: sten, glas, stål, mursten og asfalt. Dengang vidste jeg selvfølgelig ikke, at min trang til at blive arkitekt i stor stil var båret frem af den fascination for storbyen, som turene på skateboard gav mig. Det er noget, der først går op for en senere. Derudover ligger der også en slags tilbagebetaling i mit karrierevalg. Som skater nedbryder man byen, som arkitekt bygger man den op. At blive arkitekt virker som en god måde at betale min gæld tilbage til byen på, og forhåbentlig gør jeg det på en måde, så den nye generation af skatere får endnu flere muligheder, end jeg selv havde.»

Han griner.

Tænk du over den slags, når du sidder ved tegnebordet?

»Ikke direkte, men jeg interesserer mig for, at der er flow og dynamik i de ting, jeg laver. Det offentlige rum bliver brugt mere end nogensinde, alene derfor er det vigtigt, at byen er interessant at opholde sig i. Vi lever i en verden, hvor den digitale kommunikation med email og mobiltelefon vokser, og det er arkitektens rolle at genetablere den fysiske kommunikation. Det har altid været et dominerende træk ved mit arbejde. Jeg er meget interesseret i det sociale liv i forbindelse med arkitektur.»

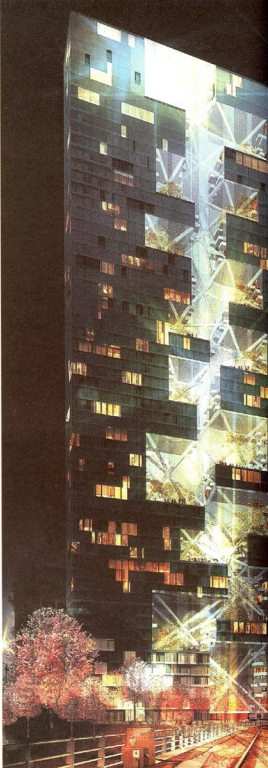
DE FLESTE KARRIERER har deres afgørende øjeblikke. For Julien de Smedt udspillede et af dem sig i den hollandske havneby Rotterdam, hvor han som ung studerende blev ansat hos stjernearkitekten Rem Koolhaas. Hollænderen var internationalt anerkendt, og op i gennem 90'erne havde hans tegnestue, Office for Metropolitan Architecture (OMA), leveret streger og kreativt tankegods til en række eksperimentelle og spektakulære bygningsværker over hele verden.

Tegnestuen var bannerfører for den såkaldte hollandske bølge. Koolhaas introducerede arkitekturen for konceptet »pragmatismes, der fordrer en analytisk tilgang til arkitekturen, hvor hver opgave løser et specifikt problem, og hvor æstetikken ikke er givet på forhånd.

Derfor var det også naturligt, at det blev Koolhaas, som viste Julien, hvordan man river dogmer ned og bygger nyt op på ruinerne. For Julien de Smedt er arkitekten ikke den store, kreative formgiver, der skaber selvstændige kunstværker, men i højere grad kuratoren, som udvælger, kombinerer og genfortolker eksisterende materiale for at nå frem til originale løsninger. Julien de Smedt vil ikke bare skabe ligegyldig metervarearkitektur, og kodeordet i de fleste af JDS' projekter er at samle storbyens funktioner frem for at sprede dem til forskellige bydele.

»Det er vigtigt at gøre op med den funktionsspredning, som præger mange bydannelser – både herhjemme og i udlandet. Det er meningsløst og katastrofalt at adskille boliger, kontorer, institutioner, butikker, restauranter og kulturelle tilbud. Det er først, når man samler dem, at man opnår liv i området og skaber et rum, hvor mennesker har lyst til at komme. Arkitektur skal indbyde mennesker til at mødes. Det er måske specielt vigtigt i disse år, hvor mistroen mellem forskellige befolkningsgrupper vokser,« siger Julien de Smedt.

Et eksempel på den filosofi er hans gamle tegnestues havnebad på Islands Brygge, der i sin korte levetid er blevet et populært mødested for københavnere på kryds og tværs af forskellige religioner og kulturer. Eksempler på det modsatte er der nok af, konstaterer han og nævner Københavns Kalvebod Brygge som rædselseksempel på misforstået byplanlægning.

er der kun liv om aftenen, i det andet tilfælde er problemet det modsatte. Begge dele er forkert. En god salat består heller ikke kun af iceberg,» siger Julien de Smedt.

»Og så tager han hul på en anden af sine faglige kæpheste, den voksende tilstedeværelse af flot, men ligegyldig arkitektur:

»Der er alt for meget flashy arkitektur, der ikke udfylder sin egentlige rolle. Bare kig på Malmos »Turning Torso«. Hvem har lyst til at bo der? Alle anstrengelserne og pengene blev brugt på at dreje bygningen på bekostning af lejlighederne,» siger Julien de Smedt.

»Der er alt for mange tegnstuer, som hellere vil tilfredsstille deres kunder end de mennesker, som rent faktisk skal bruge deres bygninger. Selvfølgelig vil vi også gerne gøre vores kunder glade, men jeg vil ikke gå på kompromis med arkitekturens naturlige forpligtelser, nemlig at skabe bygninger og steder, som folk rent faktisk har lyst til at bruge.»

Det lyder idealistisk, men det er vel ikke altid, man kan tillade sig at have sine fornemmelser, hvis tingene skal hænge sammen økonomisk?

»Men den bedste løsning er ikke altid den dyreste. Tag PLOTS VM-huse i Ørestaden som eksempel, det er noget af det billigste byggeri, man kan lave. Men vi brugte pengene rigtigt, vi var gavnfulde, hvor det var nødvendigt, og skar ned på udgifterne, når det var muligt. Pengene skal bruges, hvor de gør mest gavn. Og hvor er så det? Det er der, hvor folk lever deres liv. Vi lavede f.eks. altanerne så store, som gør forskellen. Der er masser af højhuse, hvor hovedparten af altanerne står gæbende tomme, fordi ingen bruger dem. Hvorfor? Enten fordi de er for små, eller fordi vinden er fuldstændig sindssyg i 100 meters højde. Hvis man skal bygge højt, er man nødt til at tænke i radikale løsninger,» siger Julien de Smedt og kaster et af JDS Architects aktuelle projekter på banen:

»I forbindelse med vores seneste projekt i Kina blev vi bl.a. bedt om at lave et højhus, som, hvis det realiseres, bliver en af de højeste bygninger i verden, men undervejs i vores research fandt vi ud af, at det sociale element ville forsvinde, hvis vi bare lavede et almindeligt højhus. Tænk at bo op og ned ad flere tusinde mennesker, som man kun møder, når man skal med elevatoren. Det er jo latterligt, og derfra opstod idéen om at overføre villakvarterets kvaliteter til højhuset. Hvis man bygger højhuset stort og bredt nok, kan beboerne møde hinanden i indendørs-parker, på indendørs fodboldbaner, ved grillsteder eller på legepladser. Det er ikke idealisme, det er realisme. Alle vinder,» forklarer han.

DET LYDER ENKELT og overbevisende. Julien de Smedt forstår i den grad at sælge sine varer. Allerede med PLOT var han med til at sætte nye standarder for, hvordan man opfører sig som arkitekt. Sammen med partneren Bjarke Ingels gjorde han op med det stavede billede af arkitekten som den midaldrende, alvorligt udseende mand i slidt fløjsjakke og sort rullekrave. Den københavnske tegnestue blev arkitekturens svar på Zentropa, et kreativt værksted, som omvendt forventede noget særligt af, og på kort tid fik de kulturen i pressen.

»Vi satte os aldrig ned og spekulerede over, hvordan vi skulle opføre os,» fortæller Julien de Smedt om tiden i PLOT.

»Det sjove er, at vi formentlig var den eneste store tegnestue herhjemme, der ikke havde en PR-afdeling. Vi var bare os selv. Men måske handlede det mere om tidspunktet, hvor vi kom på banen. Da vi startede PLOT, havde fem-seks store tegnstuer i årets taget alle de store opgaver. De sad solidt på flasken. Der var ingen udvikling, og folk var ved at være godt trætte af situationen. Vi kom ind som det nye pust, havde gode idéer og var ikke bange for at lufte dem. Det var tanker, som involverede alle. Vores arkitektur var ikke kun for arkitekter eller klienter, det var noget som kunne og skulle bruges af rigtige mennesker. Den del af faget har jeg altid haft enorm stor respekt for.»

Hvad er ellers forskellen på JDS og PLOT?

»Forhåbentlig er den ikke særlig stor, for det vil betyde, at

jeg har spildt fem år af mit liv på at være en del af noget, som ikke var mig.»

En kort pause.

»I dag laver jeg også kunstinstallationer på et eller andet lille galleri i udlandet. Det havde jeg næppe gjort i PLOT, men jeg bestemmer selv, hvad jeg bruger min energi på. Jeg behøver ikke at veje for og imod med en partner, og det giver en fantastisk frihed.»

Ellers er intet ændret. Julien de Smedt har samme filosofi, samme syn på, hvad god arkitektur er, som da han kom til Danmark for syv år siden, siger han:

»God arkitektur involverer og engagerer mennesker. Det får folk til at bruge deres altaner i stedet for bare at have en kasse af stående derude, fordi det er umuligt at opholde sig derude. Det store problem er, at alt for få tegnstuer virkelig bekymrer sig om de her ting. De tænker meget mere på at lave ikonbygninger. I dag er arkitektur en måde at promovere sin by på, og derfor får vi alle de her pompøse pragtbygninger, der nok glimter og glitrer, men som dybest set er ligegyldige. Der bliver tænkt alt for meget over form og for lidt over indhold,» siger Julien de Smedt og begiver sig ud i noget, der ligner en afslutning:

»I stedet for at lave store, smarte ikonbygninger, bør man koncentrere sig om at lave arkitektur, som folk rent faktisk har lyst til at bo i, og hvor de kan leve et godt liv. Det er dybest set det, arkitektur handler om. ■

m-samarbejds.dk

Karrieren

● **JULIEN DE SMEDT** er født i 1975 i Bruxelles som søn af en belgisk mor og en fransk far. Uddannet i London, har studeret arkitektur på en række anerkendte skoler og universiteter over hele verden – bl.a. i Bruxelles, Paris og Los Angeles, og har arbejdet i Rotterdam og New York.

● **MØDTE I 1997** danske Bjarke Ingels under et praktikophold på hollænderen Rem Koolhaass' tegnestue, Office for Metropolitan Architecture (OMA) i Rotterdam, og i 2001 grundlagde de to tegnstuen PLOT. PLOT blev hurtigt fløjpapir for unge arkitekter fra hele verden, og havde, da bølgerne gik højest, 60 arkitekter på lønningsslisten. Tegnstuen stod bl.a. for det populære havnebad ved Islands Brygge, Maritim Ungdomshus i Sundby og den ekspressive beboelsesbygning, VM-husene i Ørestaden, som trods sin korte levetid er blevet et lærestykke i, hvordan man kan bryde med den traditionelle ruminddeling i lejlighedsbyggeri.

● **PLOT MODTOG** en lang række danske og internationale priser for deres arkitektur – i 2004 den prestigefulde Guldløve på arkitekturbiennalen i Venedig. En ære, der kun én gang tidligere er tilfaldet en dansk arkitekt, da Jørn Utzon i 2000 modtog prisen for sit bidrag til arkitekturen. PLOT fik prisen for næsen af en perlerække af tidens hotteste arkitekter som f.eks. Frank Gehry, Daniel Libeskind og Norman Foster.

● **I 2006** gik de to arkitekter hver til sit. I dag laver Bjarke Ingels arkitektur på sin tegnestue BIG (Bjarke Ingels Group, red.), mens Julien de Smedt fortsætter i Plots gamle lokaler på Vesterbro under navnet JDS.